

min Elskede“, „Hugo og Josephine“ og „Faderen“. Filmen er optaget i sort/hvid 16 mm omvendende film, som skal „blæses“ op til 35 mm. Premiere i begyndelsen af februar.

– *Hvorfor bliver filmen ikke optaget på 35 mm?*

– Hele filmen er optaget „on location“, i København samt på Sydsjælland omkring Glumsø, og det er da en fordel med det lette apparatur.

Jeg er ikke meget for at tale om filmen, inden den er færdig. Den handler om det menneskelige sind, der som bekendt skifter, og det samme kan filmen gøre undervejs. Det er i hvert fald ikke nogen entydig film. Jeg arbejder med en hårfin balance mellem fortid og nutid, forstået på den måde, at begreberne ikke er til at skille. Hovedpersonen, spillet af den østrigskfødte Brigitte Kolerus, oplevede som 12 årig, at hendes far blev likvideret som stikker. Det var i 1944, og billeder fra denne tid dukker hele tiden op i hendes sind. Forvrængede og drømmeagtige billeder.

Den problematik, som jeg forsøger at udtrykke i filmen, er den samme, som når Saigons politimester i TV likviderer en Vietcong-partisan. Der opstår en snigende nihilisme, menneskeliv gøres værdiløse ved denne evige konfrontation med vold i massemedierne. Faktisk drejer filmen sig om, hvad der sker med menneskesindet ved konfrontation med vold.

Jeg havde længe gået og syslet med disse tanker, men ikke rigtig kunnet forløse dem. Det skete først, da jeg læste en roman af Erik Aalbæk Jensen. Jeg kontaktede ham derfor med henblik på at lave en film og fik helt frie hænder over for bogen. Der er ikke tale om, at jeg har filmatiseret den, den har blot dannet udgangspunkt for flere af personerne.

Erik Frohn Nielsen har i 9 år lavet teater, film og TV i USA og Canada, været dirigent i radioen og instrueret TV-teater.

TOM HEDEGAARD: JENNY OG PAFUGLEN. Manuskript af Tom Hedegaard og Palle Kjærulff-Schmidt efter roman af Johan Borgen. Optaget i farver på 35 mm af Claus Loof. Premiere i slutningen af februar.

– Det er en meget lyrisk film, fuld af stemninger. Handlingen udspliler sig på et pensionat, hvor nogle unge holder ferie og de evindelige komplikationer opstår. Det er et lystspil, men fuld af undertoner,

hvorfor det er umuligt at sige noget kort og rammende om filmen. – *Skuespillerne?*

– Det er udelukkende professionelle. Jeg kan bl. a. nævne Willy Rathnov, Sisse Reingaard og Claus Nissen. Fra Norge har vi Helga Bay, Eva Berg og Eigil Hjort Jensen.

Tom Hedegaard har bl. a. været instruktørassistent på „Når mennesker mødes...“ og „Det var en lørdag aften“.

HENRIK STANGERUP: GIV GUD EN CHANCE OM SØNDAGEN.

Henrik Stangerup har skrevet manuskript. Henning Camre har fotograferet i sort/hvid på 35 mm. ASA producerer, og premiere ventes i marts.

– Der er på film skildret så mange forskellige præster, lige fra Bressons i „En landsbypræsts Dagbog“, over Bergmans i „Nadver-gæsterne“ til Buñuels fantastiske „Nazarin“. Problemet i dem alle er Guds fravær. Præsterne bærer korset, har tvivlen og troen skåret i ansigtet. De går i Jesu fodspor og bliver alle gale. Men blandt den type præster, der er vokset op i den ekstremt radikale, protestantiske kirke – når man ser på de sidste 20 år – er der ikke plads til sådan en Kai Munk. Inderligheden er forsvundet. De præster, jeg kender, kunne alle lige så godt være skolelærere eller socialrådgivere. At være præst er blevet et job efter et spændende studium. Gerningen er blevet afmytologiseret, og vi får præster uden særlig tro eller særlig tvivl.

Min film er ikke en debatfilm. Snarere, hvis jeg skal være præsentios, et Bresson-tema på Olmianer. Jeg skildrer en horisontal præst, der ikke diskuterer Guds eksistens. Gud findes simpelt hen ikke i hans kirke.

Der er kun tre professionelle skuespillere: Ulf Pilgaard (der spiller præsten), Ove Sprogøe og Lotte Tarp. Resten er amatører.

– *I aviserne har det været nævnt, at flere kendte personer spiller sig selv i filmen?*

– Det er helt forkert. Jeg ved ikke, hvor fra Bro Brille har fået den idé. Rigtigt er det, at Ebbe Reich, Erik Nørgård, Arne Skovhus, Johannes Møllehave m. fl. spiller med, men det er kun ganske enkelte af dem, der spiller en rolle, der er parallel til deres metier. Ebbe Reich gør det, men generelt er de ikke valgt på grund af deres arbejde. De spiller bare med, ligesom de ukendte gør det.

– *Hvordan er det at arbejde med både professionelle og amatører?*

– Det er gået upåklageligt. Vi har haft et fantastisk teamwork, hvad

der i høj grad har præget filmen. Ikke mindst med Ulf Pilgaard, der jo som mig selv har læst teologi før i tiden, det har været af afgørende betydning. Han har en enestående evne til at improvisere. Ialt havde jeg på forhånd kun skrevet ca. 10 replikker og til Ulf kun hans monolog om, hvorfor han blev præst.

Han er ansat af staten for at give folk løsningen. Men han er i filmen den eneste, der ikke kan finde noget at tro på. De andre har frimærker el. lign. Han er manden, der ikke kan blive bekræftet, et indre dilemma, der gør ham til en skiderik hen i filmen, fordi han lader det gå ud over sine omgivelser.

Henrik Stangerup har udgivet flere romaner, senest „Slangen i brystet“, og var indtil for nylig filmkritiker på Politiken.

CHARLOTTE STRANDGAARD og FRANZ ERNST: ANGÆENDE LONE. Charlotte Strandgaard og Franz Ernst har også skrevet manuskript. Filmen optages på 16 mm omvendefilm i sort/hvid af Peter Roos. Premiere i slutningen af foråret.

– Det er egentlig ikke rigtigt at sige, at vi har skrevet manuskript.

Vi har kun nedskrevet den ydre ramme og prøvet at definere filmens sigte. Vi ved derfor, hvor vi vil hen, men ikke hvordan. Det er vores plan – tiden vil vise, om det kan lade sig gøre – at lade personerne være uvidende om de situationer, de bliver sat i. Og i det hele taget lade de enkelte forløb udvikle sig under optagelserne.

Den ydre ramme er helt enkel. Lone er på et pighjem, hvorfra hun stikker af, og vi følger hende gennem forskellige miljøer, der efterhånden ødelægger hende. Filmen skal skildre, hvordan samfundet ødelægger Lone, og det er vores opfattelse, at når dansk socialforsorg er så dårlig, skyldes det ikke så meget lovene som den måde, hvorpå de administreres.

– *Arbejder I med professionelle skuespillere?*

– Måske nogle enkelte i biroller, men størsteparten af de medvirkende bliver amatører.

Temaet kan måske lyde lidt kedeligt; kan minde om en social debatfilm, hvad det slet ikke er. Vi lægger vægt på en gennemgående historie, der både er spændende og morsom. Samfundskritikken kommer kun indirekte til udtryk.

Charlotte Strandgaard har udgivet flere romaner og digtsamlinger samt i en årrække været kreds-værge.

Franz Ernst har lavet en lang række kortfilm.

DEN GALE DANSKER

En enkelt lille detalje vedrørende »Den gale dansker«: når man skal lave en film, der skal være morsom – ikke bare underholdende, men morsom – skal man vide, hvor de forskellige punkter i en scene skal ligge. Hermed tænker jeg på, hvordan man starter en scene, laver en pause i scenen, for så at starte til en kulmination igen, hvor folk så helst skulle kunne le, hvorefter scenen skal rundes af eller »cuttes« af.

Alt det skal man diskutere med skuespillerne eller finde frem til sammen med skuespillerne. Måske finder man punktet ved en tilfældighed. Oftest medens man diskuterer med skuespilleren eller bare snakker med ham, kommer han eller hun til at sige eller gøre en ting, man kan bruge. Derefter begynder man at diskutere, hvor den lille ting skal anbringes i scenen, på hvilket punkt den skal bruges.

Selvfølgelig går man hele tiden ud fra et fastlagt manuskript, men i dette manuskript putter man den her beskrevne metode. Den bliver brugt to gange under en films tilblivelse: når man ar-

bejder med skuespilleren og når man klipper. Nøjagtig den samme metode anvendes under klipningen. Under klipningen er der naturligvis ikke en diskussion med skuespilleren, men en diskussion med sig selv.

Kort fortalt: det er revyman-dens, entertainerens teknik, der skal bruges i et lystspil. Hvordan kan en trænet kunstner som Dirch Passer komme ind og fortælle en historie, så salen ryster af grin, mens en mindre erfare kunstner, men lige så talentfuld, kan med samme historie ingen virkning opnå? Men pludselig en dag kan (teoretisk set) den unge kunstner opdage fidusen og opnå samme virkning. Men for at denne pludselige dag skal komme, skal der være et publikum, han kan øve sig på. I dag findes der ikke et sådant publikum, fordi der findes ingen revyer, og vi har heller ikke nogen nye kunstnere, der sidder inde med Dirch Passers erfaring. Men talentet er der, vil jeg påstå.

Selvfølgelig er der folk, der vil påstå, at revyen behøver vi ikke mere. Så vil jeg svare: det er i

Eva Danné som sygeplejerske i scene fra »Den gale dansker«.

orden, men I er vel ikke trætte af at blive underholdt? Og der er vel intet i vejen for, at skuespillerens underholdningsteknik kan dyrkes på andre områder end i revyen? For eksempel på film?

Men jeg har gjort den erfaring, når jeg står i studiet med mine skuespillere, at mange af dem har glemt disse krav, publikum stiller til en kunstner: om at han hele tiden fornemmer publikums usynlige tilstedeværelse. Og er det en morsom film, kræver det usynlige publikum at blive underholdt kontant og på stedet.

For at man kan opfylde disse krav til et publikum, må der, mens man arbejder, være en vekselvirkning mellem slid og pjat og latter. Jeg har set produktionsfolk gå rundt med et ur i hånden og se med rynkede bryn på mig, fordi jeg har pjattet med en skuespiller. Og det er jo desværre rigtigt, at på en produktionsbudget kan man jo ikke opgive følgende udgiftspost: atmosfære: 60.000 kr. Så produktionsmanden har jo til en vis grad ret, når han ser bekymret på sit ur, for tiden er en kostbar ting på en filmproduktion.

Men jeg vil dog stærkt kritisere én ting! Man kan bedre forstå, hvis en instruktør tager 30 »takes« af samme scene (så sker der noget! der bliver filmet! Vi laver film!), men man forstår desværre ikke samtidig, at man kan pjatte i lang tid, mens man diskuterer en scene – og så nøjes med 2 takes.

På efterarbejdet på »Den gale dansker« har jeg naturligvis klippet nogle scener ud, som jeg ikke synes om, men de er meget få. Der var dog en bestemt scene, der var godt skrevet i manuskriptet, men som jeg simpelt hen kas-

serede, fordi den var dårligt spillet. Og det var en scene, der blev optaget den første dag, vi var i studiet. Vi havde været meget på location og skulle nu flytte ind i studiet. Skuespillerne havde brug for en masse tid til at vænne sig til studiet. De havde en fornemmelse af: hvordan bliver jeg morsom og spændende i et fuldstændig hermetisk lukket rum, som et studie er, og uden publikum? Hvor er mine punkter, disse fatale punkter, som aldrig må slippe en skuespiller af hænde? I en sådan situation ville det have været en stor hjælp, hvis skuespillerne var kommet farende fra et eller andet show, lystspil eller hvad ved jeg, og på en måde havde fortsat deres spillerytme i min scene.

Men jeg fik en fornemmelse af, at skuespillerne ikke kom fra sådan et ønskemiljø, og at vi derfor sammen måtte etablere et sådant miljø, på trods af »folk« med ure. Selvfølgelig mener jeg, at vi fik skabt et miljø alligevel. Men mange af de hemmeligheder, som jeg nu skal gå og opdage selv, det er morsomt, bevares; morsommere ville det være at arve nogle fiduser af et rigt underholdningsmiljø. Jeg har naturligvis kunstnere med i min produktion, som straks rullede hele deres naturlige skuespillerteknik ud til ære for »Den gale dansker«. De havde den snor om benene, som et usynligt publikum er for skuespilleren.

De skuespillere, der har den sans for entertainment, og siger: »Er det bare det, du vil have, det er nemt nok«, kan jeg svare: »Ja vist er det nemt, men det er også svært!« Det, det kniber med, er at udnytte alle de kræfter og talenter, der ligger dybt infrosset. Kirsten Stenbæk.

Nu sker der noget i provinsen!

Jørgen Clausen i Sollested Bio er lidt af et fænomen inden for biografdrift i provinsen. For 5 år siden overtog han den 203 pladser store biograf på Vestlolland, og han har nu fordoblet sin omsætning ved at spille et lodigt repertoire to dage om ugen. I dag står han i den usædvanlige situation, at han har flere i salen til film af f. eks. Fellini, Truffaut og Godard end til Sagas folkekomedier, der går for at være biografdirektørenes trost i disse trange tider.

Kvalitetsfilm har altid været lidt af et problem, og biografdirektører har altid sort på hvidt kunnet dokumentere, at den ene aften siden krigen, hvor de spillede en af de langhårede film, var

omsætningen væsentlig mindre end ellers.

For trods alt at give provinsen en chance for at se andet end såkaldte »kassefilm«, besluttede Filmfonden i vinter at støtte oprettelsen af art-cinemas over hele landet, et projekt på over 1 million kroner. I foråret søgte Jørgen Clausen om 18.000 til et projekt, der skulle skabe forevisninger af kvalitetsfilm i 13 mindre biografer landet over.

– Egentlig var det Filmfondens art cinema-tanke, der provokerede mig til at tage dette initiativ, fortæller Jørgen Clausen. – Jeg synes, det er vanvittigt at bygge nye biografer, når flere og flere af de eksisterende står tomme. Jeg tror

ikke, publikum vender tilbage, bare fordi der kommer nye biografer; problemet er at få folk til at komme og se seriøs filmkunst. Jeg tror, man kan.

Det er ikke nok blot at finde en seriøs kurs for sin biografdrift. Man må også informere publikum, vænne dem til at se film, der er anderledes, end de er vant til. Man kan ikke forlange, at folk skal få noget ud af en Truffaut-film, hvis de bliver præsenteret for den uden varsel og efter altid kun at have set danske familiefilm og amerikanske spændingsfilm. Alt dette er jo mine egne erfaringer fra min lille biograf. Og mit projekt er simpelt hen gået ud på at videregive disse erfaringer i

form af et konkret tilbud til 20 biografdirektører.

Filmfonden bevilligede mig de ansøgte penge og endda 7000 kr. ekstra. Det hele er gået til trykning af programmer, betaling af annoncer m. m.

Første problem var at lægge et godt og alsidigt repertoire. Dernæst at bestille filmene, som så i løbet af hele dette efterår har cirkuleret mellem de 13 direktører, der gik med på forsøget.

Programmet bestod af ialt 15 film: »Masculin-Feminin«, »Stemningsfuld begravelse«, »Messe for en skøge«, »Den uøddelige historie« og »Simon i ørkenen«, »Sommer nattens smil«, »Anklagerens vidne«, »Kat på et varmt blik-